

УДК 336.025.12:330.341.1](477)

Н. Б. Демчишак,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту,
Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
М. Б. Швець,
студентка напрямку підготовки "Фінанси і кредит",
Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА НАПРЯМИ ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ У ВІТЧИЗНЯНУ ПРАКТИКУ

N. Demchyshak,
candidate of economic sciences, associate professor, associate professor of department of finance,
monetary circulation and credit, Ivan Franko National University of L'viv
M. Shvets,
student of straight preparations "Finances and credit", Ivan Franko National University of L'viv

FOREIGN EXPERIENCE OF FINANCIAL REGULATION OF INNOVATION AND DIRECTIONS OF ITS IMPLEMENTATION IN NATIONAL PRACTICE

Метою статті є визначення оптимальних шляхів стимулювання інноваційної діяльності в Україні на прикладі досвіду зарубіжних держав. Для забезпечення інноваційного розвитку обґрунтовано необхідність поєднання застосування прямих і непрямих інструментів фінансового регулювання в Україні таких, як податкові пільги, пряма підтримка, державно-приватне партнерство. Доведено, що у процесі розвитку національної економіки потрібно враховувати досвід розвинених країн, зокрема тих, що близькі Україні, зважаючи на економічні та історичні фактори. Проаналізовано позитивний ефект від застосування податкових пільг для підвищення рівня інвестування в науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, які активно застосовуються у країнах Європи і США. Обґрунтовано, що зважаючи на сучасні реалії функціонування української економіки уряду необхідно підтримувати та заохочувати інноваторів, застосовуючи податкові стимули, ефективність яких підтверджена досвідом іноземних країн.

The objective of this paper is to identify the best ways of innovation development in Ukraine by the example of foreign countries. To support an innovative activity in the private sector Ukrainian government has to implement an appropriate mix of direct and indirect instruments such as tax credits, direct support and public-private partnerships. In Ukraine, we have a lot to learn by the example of the developed countries, but we should also pay attention to the experience of countries that are close to us for economic and historical factors. We find positive effects of R&D tax incentives on the probability to invest in R&D. This trend is evident in European countries and the USA. In order to the current realities of the Ukrainian economy, the government should support and encourage innovators. The experience of foreign countries shows that there is a positive effect of the use of tax incentives.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, фіскальне регулювання, податкові стимули, бюджетне фінансування.

Key words: innovations, innovative development, fiscal regulation, tax stimulation, budgetary funding.

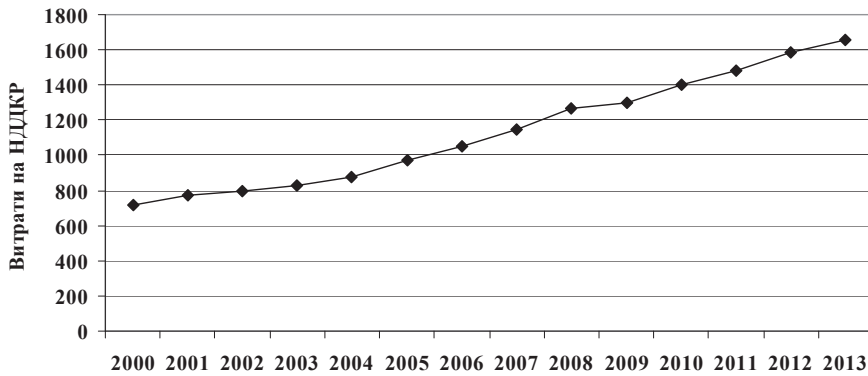
ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У сучасному світі спостерігається прискорення темпів науково-технологічного прогресу, скорочення життєвих циклів продукції, високий ступінь інформатизації підприємств та швидке впровадження інновацій. Безсумнівно, в умовах глобалізації визначальним фактором розвитку економіки будь-якої держави, його основою та двигуном є інноваційна активність ділових одиниць. Стимулювання останньої на засадах активізації використання фінансових інструментів особливо

актуально в Україні, зважаючи на необхідність подолання суттєвого відставання від передових держав, що задають сучасні тренди технологічного розвитку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Різні аспекти іноземного досвіду фінансового, зокрема бюджетного та податкового, регулювання інноваційної діяльності висвітлені у працях таких вітчизняних вчених як: Вишневіський В., Гришко В., Дементьев В., Же-

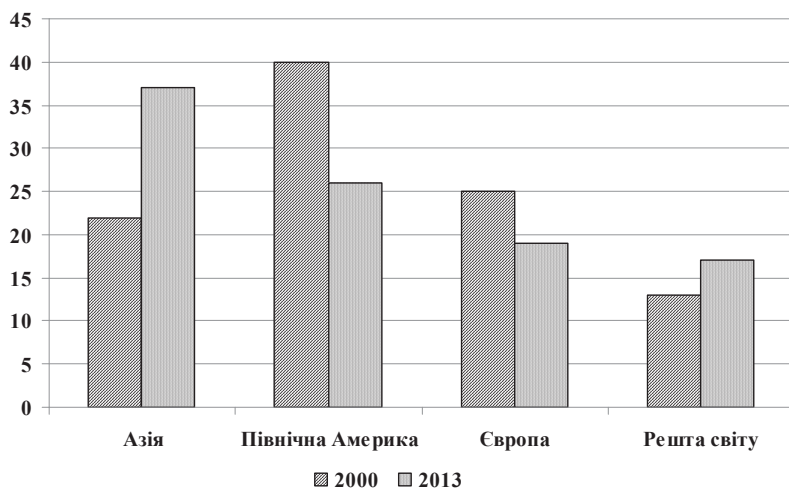
Рис. 1. Витрати на НДДКР країн світу у 2000–2013 рр., млрд дол. США

Джерело: складено на основі: OECD Science, Technology and Industry Outlook 2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.oecd.org/sti/scoreboard-2013.pdf>

лізняк Р., Жилінська О., Захарін С., Коваленко В., Колещук О., Крет Н., Мельник М., Онишко С., Скиба Г., Шматенко Р. та ін. Однак перехід від переважно відтворувального до інноваційного типу розвитку, що має місце у світовій економіці, обумовлює зростає роль держави у підтримці інноваційної діяльності підприємств, а відтак необхідність удосконалення науково-практичних засад здійснення такого регулюючого впливу.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

У цьому контексті підвищується роль фінансових інструментів, адже світовий досвід засвідчує, що підтримка інноваційної діяльності, особливо на початкових етапах, потребує втручання держави за рахунок, зокрема, використання бюджетно-податкових методів регулювання. Тому в умовах низького рівня інноваційної активності та нестабільності економічного розвитку України зростає необхідність вивчення досвіду зарубіжних країн у частині фінансового регулювання інноваційної діяльності та обґрунтування напрямів його імплементації у реаліях національної економіки, що і є метою статті.

Рис. 2. Витрати на НДДКР за регіонами світу, млрд дол. США

Джерело: складено на основі: Change in government support for business R&D through direct funding and tax incentives // OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.oecd.org/sti/scoreboard-2013.pdf>

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

На цьому етапі розвитку світової економіки втручання держави шляхом регулювання інноваційної активності стає вирішальним при виборі стратегії діяльності компаній. Зокрема, відстежується тенденція, що з кожним роком витрати держав на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) також зростають (рис. 1).

У 2000 р. загальна кількість витрат країн на інновації становила 713 млрд дол. США, а у 2013 р. — 1671 млрд дол. США. При цьому лідерами у витратах на інноваційну діяльність є США та Китай (рис. 2).

Водночас НДДКР є основною рушійною силою інновацій. Витрати на НДДКР вказують на пріоритетність розвитку науки і техніки в порівнянні з іншими національними цілями, оскільки інновації дають перспективи для стимулювання економічного зростання в країнах, що відстають у розвитку. Зазначимо, що у розрізі регіонів світу спостерігається збільшення витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи в азіатських країнах таких, як: Південна Корея, Індія, Сінгапур, Китай, Японія. Це є фактором швидкого зростання виробничих потужностей та конкурентоспроможності цих країн на світовому ринку.

У світовій практиці підтримка інновацій з боку держави здійснюється за допомогою прямих та непрямих (фіскальних) методів впливу. Окрім безпосереднього державного фінансування, на сьогодні відомий ряд альтернативних методів та інструментів фінансової підтримки та стимулювання інноваційної діяльності, що використовуються в розвинутих країнах і які, здебільшого, реалізуються через податкову систему. Зауважимо, що сукупність бюджетних та податкових інструментів доцільно розглядати у взаємозв'язку як складову системи фінансового регулювання, інноваційної діяльності зокрема.

Так, вітчизняні вчені Трофименко О.О. та Войтко С.В. виділяють наступні фіскальні пільги для інноваторів:

- зниження ставок податку на прибуток підприємств;
- податковий кредит інноваційним підприємствам;
- зменшення суми прибутку до оподаткування шляхом виключення з нього вартості досліджень чи освоєння нової технології;
- звільнення від деяких відрахувань до бюджету;
- звільнення від сплати податку на прибуток, який отримано власниками майнових прав інноваційних та венчурних фірм;
- відстрочка сплати імпортного мита чи звільнення від його сплати в разі ввезення товарів для реалізації інноваційного проєкту;

— пільгова амортизація для фірм, визначених як інноваційні [10].

Значення фінансових інструментів у регулюванні інноваційної активності постійно зростає. У порівнянні з прямим бюджетним фінансуванням інноваційної діяльності, фіскальні методи краще поєднуються з ринковим середовищем, а також не спотворюють конкурентні засади функціонування ринку.

Зауважимо, що у 2015 р. 28 з 34 урядів Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) використовували фіскальні стимули для заохочення бізнес-витрат на інновації, в порівнянні з 12 — у 1995 р. і 18 — у 2004 р. [13]. Так, серед країн, які фактично не використовують таких стимулів є Німеччина, Фінляндія, Швеція, хоча окремі країни з перелічених постійно обговорюють доцільність їх введення. Бразилія, Китай, Індія, Росія, Сінгапур і Південна Африка також пропонують фіскальні механізми регулювання інноваційної діяльності. Цікавим є той факт, що Південна Корея, Росія та Франція забезпечують підтримку інноваційної активності підприємств за системою найширшої комбінації інструментів (рис. 3).

Водночас Сполучені Штати Америки і Іспанія більшою мірою покладаються на пряму підтримку, в той час як в Канаді, Нідерландах, Португалії та Японії в основному використовують непрямі податки на підтримку розвитку промислових інновацій.

Відтак, співвідношення використання прямих та фіскальних механізмів регулювання інноваційної активності є диверсифікованим. Вибір тих чи інших механізмів залежить від галузевої структури, історичного та економічного розвитку певної країни. Проте сьогодні у розвинутих державах відстежується збільшення частки фіскальних методів, особливо інструментів податкового регулювання. Тому доцільно розглянути перспективи використання цих інструментів в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду.

Так, Шматенко Р. М. зазначає, що такі держави, як Нідерланди, Канада, Нова Зеландія, Данія та Франція входять до групи країн, "схильних до іноземного втручання в інноваційний процес" — рівень фінансування іноземними фондами інноваційної діяльності складає 10—19% всіх витрат. У цій групі державна підтримка інновацій найбільше простежується у Франції та Новій Зеландії — відповідно 11% та 10%. До групи "державних інноваторів" відносяться Словаччина, Польща, Чехія, Угорщина, Іспанія та Норвегія. Державне інвестування цих країн більше 10%, а в Словаччині та Польщі сягає навіть 22% та 15% відповідно, при чому частка іноземних інвесторів у цих країнах — 12%. Групу "відносно самостійних інноваторів" складають Фінляндія, Німеччина, Австралія, Португалія, Люксембург, Греція, Ірландія та Швеція. Майже 90% фінансування інноваційної діяльності підприємства цих держав забезпечують самостійно, а іншу частину розділяють між державою та іноземними інвесторами [11].

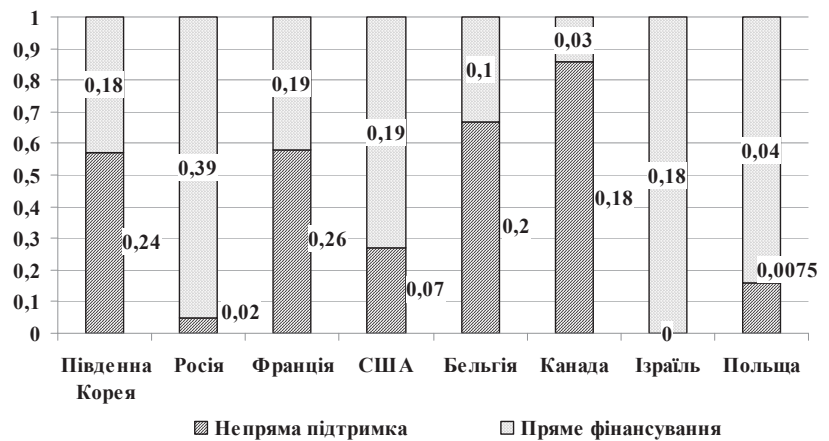

Рис. 3. Прямі та непрямі інструменти регулювання інноваційної активності, у % до ВВП, 2013 р.

Джерело: складено на основі: Change in government support for business R&D through direct funding and tax incentives // OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.oecd.org/sti/scoreboard-2013.pdf>

Дослідник Желізняк Р.Й. зазначає, що країни Європи активно проводять податкове стимулювання інноваційної діяльності підприємств. Австрія використовує вирахування з оподаткованої бази витрат на НДДКР в розмірі від 125% до 135%, Бельгія, Чехія, Угорщина аналогічно використовують зазначену податкову преференцію, причому в двох останніх країнах вирахування складають 200% від величини витрат на НДДКР [1].

Загалом значна кількість країн використовують податкове стимулювання інноваційної діяльності. Зазначене стосується як вже розвинутих країн, так і країн, що тільки розвиваються, проте і перші, і другі прагнуть до переходу їхніх економік на інноваційний тип розвитку, процес чого намагаються інтенсифікувати через податкове стимулювання інноваційної діяльності своїх підприємств. На рисунку 4 представлено рівень використання податкових стимулів у різних країнах, зважаючи на розміри підприємств.

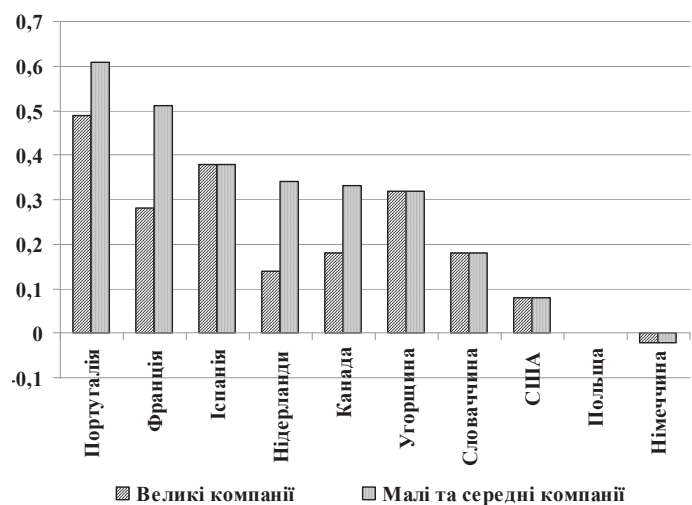

Рис. 4. Індекс податкового стимулювання інноваційної діяльності (B-index) в окремих країнах світу у 2013 р.

Джерело: складено на основі: OECD Science, Technology and Industry Outlook 2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.oecd.org/sti/scoreboard-2013.pdf>

З рисунка 4 видно, що в Португалії, Франції та Нідерландах пріоритет надається саме малим та середнім компаніям. Водночас індекс податкового стимулювання порівняно низький у США та Словаччині. Податкові стимули є основною формою фіскальної підтримки інноваційної діяльності підприємств в Австралії (81,8% загальних обсягів державної фінансової підтримки), Канаді (85%), Нідерландах (87%) [12].

У Бельгії, Норвегії, Австрії, Португалії, США, Італії та Іспанії функціонують податкові знижки, які визначаються в залежності від понесених витрат підприємства на НДДКР за рік. При цьому в Австрії ця норма дорівнює 200%, до того ж, оподатковуваний прибуток підприємства додатково зменшується ще на 35% від обсягу витрат на НДДКР, які перевищують середній рівень таких витрат за три попередні роки [2, с. 77].

Крім того, податкові пільги можуть надаватися суб'єктам інноваційного бізнесу у формі податкового списання (зменшення оподаткованого доходу) та податкового кредиту (зменшення суми податкового зобов'язання). В Канаді, Великій Британії, Ірландії, Туреччині та Франції розмір податкового кредиту залежить від обсягів витрат на НДДКР. Так, у Великій Британії розмір податкового кредиту становить 150% для малих та середніх підприємств та 100% для великих, в Канаді цей показник становить 10—25%, в Ірландії — 20% [5, с. 305].

Імплементация досвіду розвинутих країн дасть можливість не допустити тих помилок, що мали місце у процесі їхньої апробації. При цьому у вітчизняних умовах доцільно використовувати елементи досвіду тих країн, що є близькими Україні за соціально-економічним характером розвитку та історичними аспектами формування ринкової економіки. На наш погляд, з точки зору інноваційного розвитку Україна дещо "нагадує" Польщу, Румунію, Хорватію в період їх вступу до ЄС та Туреччину, відтак доцільно розглянути досвід фінансового регулювання інноваційної активності зокрема в цих країнах.

Так, у Польщі, Словаччині та Чехії визначальну роль у розвитку інновацій займає державне регулювання. Ефективність цього регулювання демонструють дослідження інноваційної активності Європейського Союзу. Так, згідно з інноваційним таблом країн-членів ЄС 2013 року, Словаччина, Чехія, Угорщина займають лідируючі позиції, а Польща та Румунія отримали результат нижче середнього. Дослідники вказують, що в Чехії змінюється структура доходів бюджету, зокрема зменшується податковий тягар корпоративного сектора. Ефективна ставка оподаткування доходів капіталу в Чехії відчутно нижча, ніж в Україні. За інших рівних умов, цей фактор має заохочувати інвестиції. Для виконання фіскальних функцій Україна може компенсувати скорочення надходжень корпоративних податків зростанням доходів від акцизів, частка яких в українському державному бюджеті значно нижча, ніж у чеському [12, с. 526].

У Хорватії компанії, які здійснюють лише НДДКР, не повинні сплачувати корпоративний податок. Усі інші компанії, що інвестують у НДДКР, можуть у по двійному розмірі відносити витрати на такі інвестиції на валові витрати при розрахунку бази оподаткування.

Відповідні витрати (на заробітну плату, на матеріали, необхідні для проведення НДДКР, на ліцензування, амортизацію), можуть також відніматися від бази оподаткування.

У Туреччині сума податок з доходу сплачується без нарахування відсотків. Ще одним інструментом фінансової підтримки інноваційної діяльності є встановлення пільгового режиму амортизаційних відрахувань, що передбачає визначення спеціальних норм таких відрахувань, що дозволяє суб'єктам інноваційного бізнесу здійснювати модернізацію виробництва з метою підвищення його ефективності [6].

Республіка Польща — країна з близьким рівнем розвитком до України та історією становлення державності й відновлення економічного потенціалу. Щодо фіскального регулювання у Польщі, то відзначимо, що підприємці можуть в даний час скористатися двома видами податкових стимулів інноваційної діяльності. По-перше, податкові пільги на придбання нових технологій, що дозволяє віднімати до 50% витрат, понесених на придбання інноваційних технологій. По-друге, існують стимули для суб'єктів, що мають статус науково-дослідницького центру: зменшення бази оподаткування податку на прибуток на 20% та звільнення від сільського і лісового податку на суму до 200000 євро протягом 3 років поспіль.

Також у Польщі як дієвий фінансовий інструмент використовують пільгове кредитування для інноваторів. Сума кредиту не може перевищувати 75% від прийнятних витрат, або суму в розмірі 2 млн злотих (0,5 мільйона євро). Такий кредит видається на термін не більше 10 років. Проте значення витрат на інновації по відношенню до ВВП у Польщі становить лише 0,9%. Це найнижчий показник у Європейському Союзі, а 27,8% компаній Польщі станом на 2014 рік зовсім не проявляють інноваційної активності. У Польщі найпоширенішим інструментом регулювання інноваційної діяльності залишаються гранти від Європейського Союзу. Більше 40% компаній знають про наявність державних субсидій, але тільки 4,2% використовували їх для проведення НДДКР і лише 1,5%, зробили це для інноваційного виробництва [16].

У Польщі тільки 6,9% опитаних компаній використовували наявні податкові стимули для підтримки інноваційної діяльності (у формі податкових пільг на придбання нових технологій). Тому можна стверджувати, що уряд Польщі приділяє недостатньо уваги новим розробкам та дослідженням, зважаючи на це у довгостроковій перспективі конкурентоспроможність польської економіки може знижуватись. Невисока активність компаній у використанні податкових стимулів зумовлена недостатнім інформаційним забезпеченням щодо можливостей застосування фіскальних інструментів регулювання інноваційної діяльності [16]. Також, економічні суб'єкти вважають ризиковим використання податкових пільг через недовіру до діяльності податкових органів.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Для підвищення інноваційною активності вітчизняних підприємств Україні доцільно застосовувати елемен-

ти досвіду окремих зарубіжних країн. Держави близькі за рівнем економічного розвитку активно використовують саме податкові пільги для стимулювання інноваційної активності, зокрема прикладом є Чехія, Румунія та Хорватія, де роль таких інструментів у системі фінансового регулювання є ключовою. Це пов'язано із браком потенціалу для застосування бюджетних інструментів, що характерно і для України.

Загалом аналіз іноземного досвіду фінансового стимулювання інноваційної діяльності дає змогу визначити такі ключові, на наш погляд, напрями його імплементації у вітчизняну практику:

1. Досягнення оптимального балансу між прямими та непрямими методами стимулювання, що спостерігається у Франції, Сполучених Штатах Америки та Канаді.

2. Зосередження особливої уваги на стимулюванні інноваційної діяльності малих та середніх підприємств, враховуючи досвід Нідерландів та Португалії.

3. Державі доцільно диверсифікувати методи регулювання інноваційної діяльності, запроваджувати у практику створення резервних фондів інвестиції та популяризувати амортизаційні пільги, зокрема у Австралії варто перейняти досвід транспарентності та прозорості діяльності державних органів щодо застосування фіскальних інструментів.

4. Для України, на наш погляд, становить значний інтерес подальше вивчення досвіду Хорватії з питань запровадження повного звільнення від податку на прибуток для підприємств, які займаються виключно науково-дослідними і дослідницько-конструкторськими роботами. Це дасть змогу на цьому етапі розвитку збільшити кількість нововведень та наукових розробок, що в довготривалій перспективі дозволить покращити технологічну оснащеність виробництва, збільшити обсяги прибутків, продуктивність та рентабельність підприємств.

5. Зважаючи на вітчизняні економічні реалії, вважаємо доцільним покращення ефективності функціонування вільних економічних зон за прикладом Польщі, як утворень, що передбачають звільнення від податків на певний термін для підприємств, та які працюють там і створюють інноваційну продукцію. Цей досвід уже застосовувався в Україні, проте не зовсім ефективно, тому варто стабілізувати законодавство, що регулюватиме діяльність вільних економічних зон та повторно використати їх як апробаційний механізм для різних нововведень.

Отже, причинами значного відставання України в інноваційному розвитку є економічна й політична нестабільність, відтік кваліфікованих кадрів закордон, відсутність розвиненої фінансової системи, прорахунки у бюджетно-податковій політиці. У цьому контексті необхідно досягти стабільності нормативно-правової бази, що регулюватиме діяльність інноваторів та підприємств, які займаються науково-дослідними і дослідно-конструкторськими роботами, сприяти підвищенню рівня обізнаності щодо можливості отримання пільг та грантів. Держава повинна створити сприятливі умови для реалізації інновацій та залучення інвестицій з-за кордону, зокрема у пріоритеті з точки зору розвитку інноваційного потенціалу галузі еко-

номіки. При цьому однією із передумов успіху є імплементація у вітчизняну практику окреслених вище елементів успішно апробованого зарубіжного досвіду, що у перспективі повинно дати змогу сформувати дієву систему фінансового регулювання інноваційної діяльності в Україні.

Література:

1. Желізняк Р.Й. Податкове стимулювання інноваційної діяльності підприємств: дис. канд. ек. наук: спеціальність 08.00.08 — гроші, фінанси і кредит / Р.Й. Желізняк. — Львів, 2015. — 225 с.
2. Жилінська О. Проблеми фіскального стимулювання розвитку інноваційного підприємництва в Україні / О. Жилінська, Д. Чеберкус // Банківська справа. — 2005. — № 6 (66). — С. 77—78.
3. Закон України "Про інноваційну діяльність" від 04.07.2002 р. № 40-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15/card6>
4. Захарін С. В. Міжнародний досвід регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності й можливості його використання в Україні / С. В. Захарін [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Ekonomika/2008_628/83.pdf
5. Коваленко В. Зарубіжний досвід податкового стимулювання інноваційної діяльності / В. Коваленко, М. Мельник // Формування ринкової економіки в Україні. — 2009. — Вип. 19. — С. 300—307.
6. Покришка Д. Динаміка інвестиційного клімату країн Східної Європи — досвід для України / Покришка Д., Бабанін О., Шкадюк В. [Електронний ресурс]. — 2009. — Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/June2009/01.htm>
7. Руководство Осло. Рекомендации по сбору и анализу данных по инновациям. — Третье издание / ОЭСР; Евростат. — М., 2010.
8. Скиба Г.В. Механізми та методи державної підтримки інноваційної діяльності підприємств України з урахуванням іноземного досвіду / Г.В. Скиба // Вісник Хмельницького національного університету. — 2010. — № 6. — С. 43—46.
9. Трофимова В.В. Ключові напрями формування ефективної інноваційної політики [Електронний ресурс] / В.В. Трофимова. — 2012. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1642>
10. Функціонування, стратегічний розвиток і регулювання відновлюваної енергетики: монографія / О.О. Трофименко, С.В. Войтко. — К.: Альфа Реклама, 2014. — 178 с.
11. Шматенко Р.М. Формування державної стимулюючої системи інноваційного розвитку підприємств на основі досвіду економічно розвинених країн / Р.М. Шматенко // Інвестиції: практика та досвід. — 2009. — № 12. — С. 21—23.
12. Change in government support for business R&D through direct funding and tax incentives // OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2013 [Електронний ресурс]. — 2013. — Режим доступу: <http://www.oecd.org/sti/scoreboard-2013.pdf>

13. Compendium of r&d tax incentive schemes: OECD countries and selected economies [Електронний ресурс]. — 2015. — Режим доступу: <http://www.oecd.org/sti/rd-tax-incentives-compendium.pdf>

14. Lattimore R. Research and development fiscal incentives in australia: impacts and policy lessons [Електронний ресурс] / Ralph Lattimore. — 1999. — Режим доступу: <http://www.oecd.org/sti/inno/18226-39.pdf>

15. OECD Science, Technology and Industry Outlook 2013 [Електронний ресурс]. — OECD, 2013. — Режим доступу: <http://www.oecd.org/sti/scoreboard-2013.pdf>

16. Poland Corporate R&D Report [Електронний ресурс]. — 2014. — Режим доступу до ресурсу: http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/About-Deloitte/CE_RD_Poland_2014.pdf

17. Polish Information and Foreign Investment Agency (PAIiZ), European Advisory Services Team EAST, R&D market in Poland. Support for research and development activity of enterprises; based on data from the Central Statistics Office (GUS), 2010. — Режим доступу: <https://msp.gov.pl/en/polish-economy/economic-news/4171,Support-for-corporate-RandD-in-Poland-state-of-play-and-challenges.html>

18. R&D Tax Incentive Review Issues Paper [Електронний ресурс]. — 2016. — Режим доступу: <http://www.business.gov.au/grants-and-assistance/innovation-rd/RD TaxIncentive/Documents/RandDTaxIncentive-IssuesPaper.pdf>

19. The research tax credit in the policy mix for innovation: the French case 2013 University of Lille Nord de France [Електронний ресурс]. — 2013. — Режим доступу: <http://www.cairn.info/revue-journal-of-innovation-economics-2013-2-page-199.html> 232pages

References:

1. Zheliznyak, R.Y. (2015), "Tax stimulation of innovative activity of enterprises", Ph.D. Thesis, Global economy, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine.

2. Zhylyns'ka, O. and Cheberkus, D. (2005), "Problems of fiscal stimulation of innovative enterprise development in Ukraine", *Bankivs'ka sprava*, vol. 6, pp. 77—78.

3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2016), The Law of Ukraine "About innovative activity", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15/card6> (Accessed 20 June 2016).

4. Zakhari, S. V. (2016), "International experience of adjusting of investment and innovative activity and possibility of its usage in Ukraine", available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Ekonomika/2008_628/83.pdf (Accessed 14 June 2016).

5. Kovalenko, V. and Mel'nyk, M. (2009), "Foreign experience of tax stimulation of innovative activity", *Formuvannya rynkovoyi ekonomiky v Ukrainy*, vol. 19, pp. 300—307.

6. Pokryshka, D. Babanin, O. and Shkadyuk, V. (2009), "A dynamics of investment climate of Eastern Europe countries — experience for Ukraine", available at: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/June2009/01.htm> (Accessed 14 June 2016).

7. OECD, Managing Oslo (2010), "Recommendations on collection and analysis of data on innovations. Third edition", Evrostat, OECD.

8. Skyba, H.V. (2010), "Mechanisms and methods of state support of innovative activity of enterprises of Ukraine are taking into account foreign experience", *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*, vol. 6, pp. 43—46.

9. Trofymova, V. V. (2012), "Key trends of forming of effective innovative politics", available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1642> (Accessed 18 June 2016).

10. Trofymenko, O.O. and Voytko, S.V. (2014), *Funktsionuvannya, stratehichnyy rozvytok i rehulyuvannya vidnovlyuvanoyi enerhetyky* [Functioning, strategic development and adjusting of refurbishable energy], *Al'fa Reklama*, Kyiv, Ukraine.

11. Shmatenko, R. M. (2009), "Forming of the state stimulant system of innovative development of enterprises is on the basis of experience of the economically developed countries", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 12, pp. 21-23.

12. The official site of OECD (2016), "Science, Technology and Industry Scoreboard. Change in government support for business R&D through direct funding and tax incentives", available at: <http://www.oecd.org/sti/scoreboard-2013.pdf> (Accessed 14 June 2016).

13. The official site of OECD (2016), "Compendium of r&d tax incentive schemes. Countries and selected economies", available at: <http://www.oecd.org/sti/rd-tax-incentives-compendium.pdf> (Accessed 21 June 2016).

14. Lattimore, R. (1999), "Research and development fiscal incentives in australia: impacts and policy lessons", available at: <http://www.oecd.org/sti/inno/18226-39.pdf> (Accessed 21 June 2016).

15. The official site of OECD (2016), "Science, Technology and Industry Outlook", available at: <http://www.oecd.org/sti/scoreboard-2013.pdf> (Accessed 14 June 2016).

16. Poland Corporate R&D Report (2014), available at: http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/About-Deloitte/CE_RD_Poland_2014.pdf (Accessed 14 June 2016).

17. The official site of Polish Information and Foreign Investment Agency (2016), "European Advisory Services Team EAST, R&D market in Poland. Support for research and development activity of enterprises; based on data from the Central Statistics Office", available at: <https://msp.gov.pl/en/polish-economy/economic-news/4171,Support-for-corporate-RandD-in-Poland-state-of-play-and-challenges.html> (Accessed 21 June 2016).

18. R&D Tax Incentive Review Issues Paper (2016), available at: <http://www.business.gov.au/grants-and-assistance/innovation-rd/RD TaxIncentive/Documents/RandDTaxIncentive-IssuesPaper.pdf> (Accessed 21 June 2016).

19. The official site of the University of Lille Nord de France (2013), "The research tax credit in the policy mix for innovation: the French case 2013", available at: <http://www.cairn.info/revue-journal-of-innovation-economics-2013-2-page-199.html> 232pages (Accessed 14 June 2016).
Стаття надійшла до редакції 06.07.2016 р.